

Maryša

Divadlo se hraje od nepaměti. Záznamy jsou již z dávného Řecka. Dnes se hraje divadlo pro dospělé i pro děti. Divadelní hra je řada rozhovorů mezi postavami na jevišti. Tyto rozhovory jsou zapsané včetně poznámek, co se děje na jevišti. Alois a Vilém Mrštíkové napsali drama Maryša. Jde o drama, kde mladou Maryšu provdali rodiče za starého muže Vávru. Ona jej neměla ráda, byla zamilovaná do Francka a podle této hry svého muže Vávru otráвила kávou. My v Těšanech víme, že ve skutečnosti to bylo jinak. Na starém hřbitově můžeme najít společný hrob Maryši a jejího muže Vávry i milého Francka. Více si přečti na panelu u vchodu.

*Zkus si zahrát úryvek ze hry Maryša podle následujícího textu:

ve IV. jednání. Vráť se, strhne hmoždíř s police, hodí obsah papírku do něho a rychle tluče otrušlák) Jak potkana ti zadávám a potom řvi a vyhrožuj, jak se ti zlíbí. – (Dotluče. S ještě větším chvatem slévá kávu a vysype jed z hmoždíře do hrnka s kávou)

VÝSTUP ČTVRTÝ

VÁVROVÁ, VÁVRA.

VÁVRA (*vejde a věští pilku na hřebík*)

VÁVROVÁ (*se hřmotem se probírá ve lžičníku a pak nese Vávrovi hrnek se lžičkou*): Chceš bílý nebo černý? Nesu ti černý.

VÁVRA: Černý mně dej.

VÁVROVÁ (*staví na stůl před něho hrnek*)

VÁVRA (*mlčky sedne a položí čepici na stůl; ochotně*): Sladilas to?

VÁVROVÁ (*sejme cukr s police, přinese na stůl a mlčky přisune k němu*): Zapomněla sem. (Pak jde zas ke sporáku a sleduje stranou každý jeho pohyb)

VÁVRA (*míchá lžičkou a srkne kávu*): Od koho je káva?

VÁVROVÁ: Od žida.

VÁVRA: A proč ne ze spolku?

VÁVROVÁ: Měli zavřino

VÁVRA: Tahle je ztuchlá, nebo co. (*Rychle pije*)

VÁVROVÁ (*jeví nepokoj a neví, jak a kde má stát. Vyhlíží se stále po Vávrovi. S nápadným účastenstvím*): Pojedeš na panský?

VÁVRA: Na Panský. – Proč se ptáš?

VÁVROVÁ: Tak, aby dříví bylo suchý. Včera sme nemohly ani zatopit.

Oba mlčí.

VÁVRA (*vstane a nerozhodně přistoupí k ženě, podívá se na ni, ale vida ji nevládnou, vrátí se a pije. Přistoupí poznovu k n – vládně*): Maryško!

VÁVROVÁ: Co chceš?

VÁVRA: Proč seš na mě taková zlá? Co nemůže bét u nás jináč? Ubyde ti, dyž se na mě vládně podíváš? Poslechni! Maryšo! – Já na všecko zapomenu, nic ti nebudu vyčítat, nikomu nebudu hrozit, jen dyž trochu lepší vůlu budu vidět u tebe. – Neviš, jak to člověka bolí – –

VÁVROVÁ (*zakryje si rukama i zástěrou oči a tvář*)

Ze dvora zvoní cepy.

VÁVRA: Tak sem si sliboval, že budeš mó ženó, všechno pro tebe udělám, co enem si budeš přát – jen abys byla u mě spokojená a sčasná. A zatím – – podívé se na mě – podívé se na sebe. Na hromech líháme, na hromech vstáváme. Je toho třeba? Musí to bét? (*Přivine ji vlně k sobě a chce ji líbat*) Co si tvý srdce jenom žádá, nic ti neodepřu. Všechno pro tebe udělám. (*Políbí ji*)

VÁVROVÁ (*polo dobrovolně, polo s nucením prohne se mu pod rukou a dá se políbit na tvář. Pojednou se zachvěje na celém těle, odpáčí mu ruku a s odporem uhne od něho*)

VÁVRA (*přemáhá zlost a dotkne se jejího ramene; i doráží prosebně*): Dyž ti pěkně prosím. Mám přece děti; co z nich bude; dyž budó vidět, jaké vedeme život?

VÁVROVÁ (*rozhodí ruce a mírně jej odstrčí od sebe*): Sed i a pi! (*Jde pro hrnek*) Cos nedopil? (*Postaví hrnek zpět*)

VÁVRA (*vezme hrnek a dopije do dna*)

Okamžik mlčení.

VÁVROVÁ: Keré si vezmeš kužuch?

VÁVRA: Ten dlóhé mně přines.

VÁVROVÁ (*jde do vedlejší světnice a ihned se vrátí s kožichem*)

VÁVRA (*oblékne kožich – dlouhý žlutý*): Dohlídni na mlat a Rozára ať strace podestele novó slámu. (*Odejde*)

Za scénou tepou cepy.

VÁVROVÁ (*sama přemožena rozčilením zavrává – obepne lokte kolem hlavy a potácí se směrem, kde na zdi visí krucifix. Tiše stojí opřená o zeď a s hlavou vztyčenou leží nehybně na zdi*): Sám temu chtěl.

Cepy náhle přestanou tepat a ze dvora zaléhá sem hluk a ropot několika mužských i ženských hlasů. – Hluk roste a blíží se. Musí uplynouti delší chvíle, než cepy přestanou tepat, aby Vávrová měla dosti času vyhrátí všechny pocity, které se v ní ozývají této chvíle. Občas vzhlíží ke kříži. Když cepy přestaly tepat, ozve se v ní strach. Strašné ticho. Teprve až odehrála tento poslední pocit, který jí divoce zmítá, přiběhne Rozára.

VÝSTUP PÁTÝ

VÁVROVÁ, ROZÁRA.

ROZÁRA (*v běhu, běží rovnou cestou pro vodu*): Proboha všemohoucího, paňmámo – – co se to stalo – – – pantáta je bez sebe – –

VÁVROVÁ (*ani se nehne*)

ROZÁRA (*s podivěním hledí po ní, pak odběhne*)

VÝSTUP ŠESTÝ

VÁVROVÁ, MLATCI.

VÁVROVÁ (*sama, stále na svém místě. Hluk se blíží s ní dovnitř. Delší chvíle. Hraje očima*)

Oknem je vidět: Mlatci, ženy i mužští zpola vedou, zpola nesou Vávru – polomrtvého. Výkřiky.

HLASY: Co se mu jen stalo? Co se mu jen stalo? Tak na-jednó?!

VÁVROVÁ (*právě když s Vávrou mají přijít dveřmi v pozadí na jeviště, vyhrne oči k nebi*)

ŽENA (*předběhne mlatce, všimne si pátravě Vávrové, uchopí ji za ruku, trhne doprostřed jeviště a pohlédne jí do odvrácené tváře*): Děvčico nešťastná, tys je otrávila!? (*V pozadí ve dveřích muži nesoucí Vávru, ve dveřích objeví se pouze boty mrtvého*)

VÁVROVÁ (*dutě*): Otrávila.

Opona spadne